

คำวินิจฉัยของ พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวช ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๖/๒๕๔๘

วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๔๘

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคไทยพิทักษ์ไทย

สรุปข้อเท็จจริง

๑. นายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้องได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคไทยพิทักษ์ไทย เมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๖ ซึ่งครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ผู้ร้องรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง ในวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ภายในระยะเวลาดังกล่าว พรรคไทยพิทักษ์ไทย ผู้ถูกร้องได้มีหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรค จำนวน ๓ สาขา ดังนี้

เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ แจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๑ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๓๑/๑ หมู่ที่ ๒ ตำบลปากตะโก อำเภอทุ่งตะโก จังหวัดชุมพร

เมื่อวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ แจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๒ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๓๓ หมู่ที่ ๑๕ ตำบลห้วยกระเจา อำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรี

เมื่อวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ แจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๓ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๑๖/๑ หมู่ที่ ๕ ตำบลพระยืน อำเภอพระยืน จังหวัดขอนแก่น

๒. ภายหลังจากที่ครบกำหนด ๑๘๐ วัน แล้ว ผู้ถูกร้องได้แจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคและรายงานการรับสมาชิกพรรค ดังนี้

เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ แจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๔ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๑๐๕ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลวังฆมฏ อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์

เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ส่งทะเบียนสมาชิกพรรค (แบบ ท.พ. ๔) จำนวน ๗,๐๕๕ คน พร้อมใบสมัครสมาชิกพรรค

เมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๗ แจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๕ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๑๑๗/๒๕ หมู่ที่ ๑๒ ตำบลบางม่วง อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

๓. ผู้ร้องได้พิจารณารับรองการจัดตั้งสาขาพรรคผู้ถูกร้อง จำนวน ๓ สาขา ได้แก่ สาขาพรรคลำดับที่ ๒ จังหวัดกาญจนบุรี สาขาลำดับที่ ๓ จังหวัดขอนแก่น และสาขาลำดับที่ ๔

จังหวัดเพชรบูรณ์ ข้อเท็จจริงปรากฏตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ลต. (ทบพ) ๐๔๐๑/๔๕๘๘ ลงวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๔๗

๔. สำหรับการจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๑ จังหวัดชุมพร สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตรวจสอบข้อเท็จจริง ปรากฏว่า ชื่อในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมสาขาพรรคดังกล่าว จำนวน ๒๓ คน ได้แก่ นายศักดิ์ชัย บัวขาวเกาะ นายบุญยืน เกตุพิมล นายนิรัตน์ กายสะอาด นายยัง เกตุพิมล นางวิมลรัตน์ ยังชุม นายประเสริฐ สมทรง นายวิลาส บัวขาวเกาะ นายสถาพร แก้วสถิตย์ นายสุจิตร์ คงแก้ว นางสาวบุบผา โสรส นายจรูญ บางยี่ขัน นางสาววิรัต รักชื่อ นางเพ็ญศรี แซ่เตียว นางสุนันท์ ชื่อตรง นางสุนีย์ ตระหง่าน นางไสว ปลอดภัย นายประหยัด แซ่เตียว นายอรุณ ปลอดภัย นายแดง ชื่อตรง นายสมบัติ พัฒนแก้ว นายชัด ปลอดภัย นายสุรศักดิ์ ชื่อตรง นายจวน ชนะ นั้น ได้ให้ถ้อยคำกับกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดชุมพรว่าไม่ได้เข้าร่วมประชุม แต่ลายมือชื่อนั้นเป็นของตนเองเนื่องจากมีตัวแทนของผู้ถูกร้องให้ลงลายมือชื่อในภายหลัง โดยเฉพาะนายศักดิ์ชัย ๑ นายบุญยืน ๑ นายนิรัตน์ ๑ นางวิมลรัตน์ ๑ นายประเสริฐ ๑ นายวิลาส ๑ นายสถาพร ๑ นายสุจิตร์ ๑ ผู้ที่ปรากฏชื่อว่าได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการสาขาพรรคไม่ทราบว่ามิตำแหน่งเป็นกรรมการสาขาพรรค และนายยัง ๑ เจ้าของบ้านซึ่งปรากฏในรายงานการประชุมว่าเป็นสถานที่ตั้งสาขาพรรคให้ถ้อยคำว่าไม่อนุญาตให้ใช้บ้านเลขที่ดังกล่าวเป็นที่ตั้งสาขาพรรค การจัดตั้งสาขาพรรคจึงไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในข้อบังคับพรรคไทยพิทักษ์ไทย พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๕๗ ผู้ร้องจึงได้พิจารณาไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๑ จังหวัดชุมพร ข้อเท็จจริงปรากฏตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๑/๗๑๔๒ ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๔๗

๕. ผู้ถูกร้อง ยื่นคำชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญ ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๔๗ สรุปได้ว่า ในการจัดประชุมสมาชิกพรรคเพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคดังกล่าวในวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๔๗ ณ บ้านเลขที่ ๓๑/๑ หมู่ที่ ๒ ตำบลปากตะโก อำเภอทุ่งตะโก จังหวัดชุมพร มีสมาชิกร่วมประชุมเพียงเล็กน้อยประมาณ ๑๐ คน เนื่องจากฝนตก บ้านสมาชิกอยู่ห่างไกล โดยมี นายบุญยืน ๑ นายนิรัตน์ ๑ นายยัง ๑ เข้าร่วมประชุมด้วย และรับว่าเป็นความบกพร่องของผู้ถูกร้อง นอกจากนี้ ผู้ถูกร้อง ยังขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคไทยพิทักษ์ไทยตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ หนังสือชี้แจงดังกล่าว

จึงมิได้มีการกล่าวอ้างข้อเท็จจริงใด ๆ เพิ่มเติมนอกจากที่ปรากฏในการสอบสวนของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ข้อกฎหมาย

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

มาตรา ๒๕ “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิก ซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา”

มาตรา ๓๑ “คณะกรรมการสาขาพรรคการเมืองประกอบด้วย ประธานสาขาพรรคการเมือง รองประธานสาขาพรรคการเมือง เลขานุการสาขาพรรคการเมือง รองเลขานุการสาขาพรรคการเมือง เภรัณยูิกสาขาพรรคการเมือง โฆษกสาขาพรรคการเมือง และกรรมการอื่นของสาขาพรรคการเมือง”

มาตรา ๖๕ “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง
- (๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน
- (๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปรวมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕
- (๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง
- (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือ

มาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้นำศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้วให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา”

ข้อบังคับพรรคไทยพิทักษ์ไทย พ.ศ. ๒๕๔๖

ข้อ ๕๕ แผนและกำหนดระยะเวลาในการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองในท้องที่ใดหรือเขตเลือกตั้งใด ให้ขึ้นอยู่กับพิจารณาของคณะกรรมการบริหารพรรคเป็นผู้พิจารณาอนุมัติตามความประสงค์ของสมาชิก

สามัญ ซึ่งมีภูมิลำเนาตามหลักฐานทะเบียนราษฎรอยู่ในท้องที่หรือในเขตเลือกตั้งนั้น ๆ โดยสาขาดังกล่าวต้องมีสมาชิกพรรคในท้องที่หรือเขตเลือกตั้งนั้น ๆ ไม่น้อยกว่าสามสิบคนขึ้นไป แต่ทั้งนี้ในวาระแรกต้องไม่น้อยกว่าภาคหนึ่งสาขาภายในระยะเวลาที่กำหนดในกฎหมาย

ข้อ ๕๖ การจัดตั้งสาขาให้มีได้ไม่เกินเขตเลือกตั้งละหนึ่งสาขา ดังนี้

(๑) ให้สมาชิกผู้ริเริ่มจัดตั้งสาขารวบรวมสมาชิกพรรคจำนวนไม่น้อยกว่าสามสิบคนขึ้นไป โดยจัดทำทะเบียนสมาชิกไว้

(๒) ให้ผู้แทนสมาชิกผู้ริเริ่มจัดตั้งสาขาในท้องที่หรือเขตเลือกตั้งนั้น ๆ ยื่นแสดงความจำนงเพื่อขอจัดตั้งสาขาต่อสำนักงานใหญ่พรรคเพื่อให้คณะกรรมการบริหารพรรคพิจารณาอนุมัติโดยจัดส่งบัญชีรายชื่อตาม (๑) ไปด้วย

ข้อ ๕๗ เมื่อคณะกรรมการบริหารพรรคได้อนุมัติให้ท้องที่ใดจัดตั้งสาขาพรรคได้ให้มีหนังสือแจ้งต่อตัวแทนของสาขาพรรคนั้น เพื่อดำเนินการเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคเป็นครั้งแรกภายในหกสิบวันและเมื่อสาขาพรรคได้ประชุมสมาชิกพรรคเพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคแล้วให้แจ้งสำนักงานใหญ่พรรคทราบ เพื่อให้หัวหน้าพรรคแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในสิบห้าวันเพื่อดำเนินการตามกฎหมายต่อไป การประชุมสาขาดังกล่าวต้องมีสมาชิกพรรคในสาขาพรรคนั้นเข้าประชุมไม่น้อยกว่าสามสิบคนขึ้นไป

ข้อวินิจฉัย

๑. ปราบกฏข้อเท็จจริงและหลักฐานฟังได้ว่า พรรคไทยพิทักษ์ไทยผู้ถูกร้องได้รับการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรค ตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๖ ครบกำหนด ๑๘๐ วัน ในวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ซึ่งพรรคไทยพิทักษ์ไทยต้องดำเนินการให้เป็นไปตามนัยมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ปราบกฏว่าในการประชุมจัดตั้งสาขารพคลำดับที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๔๗ ณ บ้านหนองไม้แก่น หมู่ที่ ๒ บ้านหนองไม้แก่น ตำบลปากตะโก อำเภอทุ่งตะโก จังหวัดชุมพร มีผู้มาประชุมเพียง ๑๐ คน ไม่ครบองค์ประชุมตามข้อบังคับพรรคไทยพิทักษ์ไทย พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๕๕, ๕๖, ๕๗ และเจ้าของบ้านเลขที่ ๓๑/๑ หมู่ที่ ๒ ตำบลปากตะโก อำเภอทุ่งตะโก จังหวัดชุมพร ก็ไม่อนุญาตให้ใช้เป็นที่ตั้งพรรคสาขาตามที่คณะกรรมการบริหารพรรคพิจารณาอนุมัติตามความประสงค์ของสมาชิกสามัญผู้จัดตั้งสาขารพค ดังนั้นนายทะเบียน

พรรคการเมืองจึงไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๑ เมื่อครบกำหนด ๑๘๐ วัน ทางพรรคไม่จัดการให้มีการตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๑ ให้ถูกต้อง จึงถือว่าพรรคไทยพิทักษ์ไทยไม่จัดให้มีสาขาพรรคการเมืองครบทุกภาคตามนัยมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ (จัดตั้งได้ ๓ ภาค ขาดภาคใต้ คือ สาขาพรรคลำดับที่ ๑)

๒. หัวหน้าพรรคไทยพิทักษ์ไทย ยืนยันแจ้งยอมรับว่ามีการประชุมในวันดังกล่าวจริง แต่มีสมาชิกพรรคประชุมน้อยกว่าข้อบังคับพรรค เพราะเหตุว่ามีฝนตกหนักฟ้าคะนอง สมาชิกที่อยู่ไกลไม่สามารถมาประชุมได้ และขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรค

๓. เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงและหลักฐานฟังได้ว่า พรรคไทยพิทักษ์ไทยซึ่งได้รับการจดทะเบียนจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองจากนายทะเบียนพรรคการเมือง ชื่อพรรคไทยพิทักษ์ไทยเมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๖ ครบกำหนด ๑๘๐ วัน ในวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ภายในเวลาดังกล่าว พรรคไทยพิทักษ์ไทยมีสาขาพรรคการเมืองเพียง ๓ สาขา คือสาขาพรรคลำดับที่ ๒ จังหวัดกาญจนบุรี สาขาพรรคลำดับที่ ๓ จังหวัดขอนแก่น สาขาพรรคลำดับที่ ๔ จังหวัดเพชรบูรณ์ พรรคไทยพิทักษ์ไทยจึงยังมีได้ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง จึงสั่งให้ยุบพรรคไทยพิทักษ์ไทย

พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวช

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ